

Lääne-Nigula valla eelarvestrateegia 2023-2026

Sisukord

Majandusliku olukorra analüüs ja prognoos eelarvestrateegia perioodiks	3
Eelarvestrateegia 2023-2026.....	3
Eelarvestrateegia üldise põhimõtted	4
Eelarvestrateegia projektsioonid.....	5
Investeeringute kava	6
Informatsioon eelarvestrateegia perioodiks kavandavatest kohalike maksude ja maamaksu muudatustest	11
Lääne-Nigula valla tütarettevõtted ja sõltuvad üksused	12
Sõltuvate üksuste eelarvestrateegiad.....	12
Muude üksuste finantsnäitajad.....	14
Eelarvestrateegia koos sõltuvate üksustega 2023-2026	17

Majandusliku olukorra analüüs ja prognoos eelarvestrateegia perioodiks

Rahandusministeeriumi majandusprognoosi¹ (suvi 2022) kohaselt aeglustub Eesti majandus 2022. aasta teises pooles oluliselt ja mõne kvartali jooksul majanduse maht kahaneb. 2022. ja 2023. aasta keskmisena peaks SKP kasv jääma siiski kergelt positiivseks ning kiirenema 2024. aastal 3%ni.

	2021 tegelik	2022 prognoos	2023 prognoos	2024 prognoos	2025 prognoos	2026 prognoos
Reaalse SKP aastakasv %	8,3	1,0	0,5	3,0	2,5	2,0
Tööpuudus %	6,1	6,0	6,4	6,1	6,0	6,0
Inflatsioon %	4,6	19,5	6,7	1,0	1,5	1,9
Palgakasv %	6,8	11,0	7,4	5,0	4,6	4,5

Ülikiire hinnatõus kiirendab küll palgakasvu, kuid elanike ostujõud väheneb 2022. aastal siiski oluliselt. Ministeerium prognoosib, et hõive kasvab 2022. aastal ligi 3% ja edaspidi tagasihoidlikult, seoses põgenike tööturule jõudmisega. 11% palgakasv sellel aastal taandub 7% juurde järgmisel ja jääb edaspidi 4-5% juurde.

Ministeerium prognoosib 2022. aasta kokkuvõttes tööga hõivatute arvu kasvuks 3% ja töötuse püsimist 6% juures kuid järgnevas aastaks on oodata hõive kasvu aeglustumist 0,5%ni ning majanduskasvu aeglustumise tulemusena tööpuuduse mõõdukat suurenemist kuni 6,4%ni.

Keskmise palga kasv stabiliseerub prognoosi kohaselt 5% juures alates 2024. aastast. Samuti prognoosib ministeerium 2024. aastal inflatsiooni aeglustumist 1%ni tulenevalt energiahindade pea 10%st langusest.

Eelarvestrateegia 2023-2026

Eelarvestrateegia koostatakse arengukavas sätestatud eesmärkide saavutamiseks, et planeerida kavandavate tegevuste finantseerimist. Vallavalitsus, kohaliku omavalitsuse üksuse ametiasutus ning ametiasutuste hallatav asutus võivad sõlmida lepinguid, millega kaasneb väljaminek tulevatel eelarveaastatel, juhul kui sellega on arvestatud eelarvestrateegias. Eelarvestrateegia koostamisel, menetlemisel ja avalikustamisel tuleb lähtuda kohaliku omavalitsuse korralduse seadusest § 37² ja Lääne-Nigula valla arengukava ja eelarvestrateegia koostamise, menetlemise ja muutmise korrast.

¹ Rahandusministeeriumi suvine majandusprognoos 2022. <https://www.fin.ee/riigi-rahandus-ja-maksud/majandus-ja-rahandusprognoosid/rahandusministeeriumi-majandusprognoos>

Eelarvestrateegia peab sisaldama minimaalselt kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduse § 20 lg 3 toodud informatsiooni.

Eelarvestrateegia üldise põhimõtted

* Eelarvestrateegiasse on arvestatud maksimaalne investeeringute plaan, mille lõplik realiseerumine sõltub eelarve vahenditest. Juhul kui reaalne laekumine ei ole prognoositud tasemel ja aastaeelarves nähakse seetõttu ette väiksemad laekumised siis tuleb vähendada vastavalt ka investeeringu summasid.

* Investeeringute tegemisel tuleb arvestada saadavate toetussummadega ja ehitushindadega. Kui toetusi ei saada või ehituse pakkumishind on liiga kõrge, jääb objekt tõenäoliselt ehitamata.

* Laenu võtmisel arvestatakse, et laenu tagasimaksete periood ei oleks pikem kui vara kasulik eluiga (amortisatsiooniperiood). Seega, kui objekti kasutusaeg on lõppenud, ei tuleks selle eest ka enam laenu maksta. Seda põhimõtet rakendatakse kogu laenuportfelli osas tervikuna.

* Põhitegevuse tulemit peab ära katma vähemalt laenude tagasimaksete ja intresside kulud ning see peaks olema orienteeruvalt sama suur kui amortisatsioon. Sellel ja järgmisel aastal on inflatsiooni surve eelarve kuludele kindlasti suur. Kui põhitegevuse tulemit ei õnnestu prognoositud suuruses hoida, tuleb piirata laenude võtmist.

* Laenude piirmäära arvestamisel sätestab seadus piirmääraks sõltuvalt finantsnäitajatest kas i) protsendi põhitegevuse tuludest, või ii) põhitegevuse tulemi korrutatuna kordajaga (vt. tabel), kuid mitte rohkem kui põhitegevuse tulud. Vald lähtub oma laenude piirmäära planeerimisel esimesest näitajast (protsent põhitegevuse tuludest).

Nõuded laenudele:	2022	2023	2024	2025	2026
Netovõlakoormuse ülemmäär	80%	80%	80%	75%	70%
Põhitegevuse tulude-kulude vahe (PT tulemit), kordades	10	10	10	9	8

Eelarvestrategia projektsioonid

Tabel. Lääne-Nigula valla eelarvestrategia 2023-2026

Lääne-Nigula vald	2021 täitmine	2022 eeldatav täitmine	2023 eelarve	2024 eelarve	2025 eelarve	2026 eelarve
Põhitegevuse tulud kokku	13 272 192	14 227 314	14 644 320	15 114 127	15 564 383	15 909 538
Maksutulud	6 664 557	7 236 700	7 571 950	7 923 963	8 219 653	8 450 292
sh tulumaks	6 146 019	6 705 000	7 040 250	7 392 263	7 687 953	7 918 592
sh maamaks	516 828	530 000	530 000	530 000	530 000	530 000
sh muud maksutulud	1 710	1 700	1 700	1 700	1 700	1 700
Tulud kaupade ja teenuste müügist	1 435 859	1 572 695	1 682 784	1 800 579	1 908 613	2 023 130
Saadavad toetused tegevuskuludeks	4 859 229	5 056 419	5 028 086	5 028 086	5 074 617	5 074 617
sh tasandusfond	1 081 396	1 099 444	1 110 000	1 110 000	1 121 100	1 121 100
sh toetusfond	3 412 605	3 490 725	3 543 086	3 543 086	3 578 517	3 578 517
sh muud saadud toetused tegevuskuludeks	365 228	466 250	375 000	375 000	375 000	375 000
Muud tegevustulud	312 548	361 500	361 500	361 500	361 500	361 500
Põhitegevuse kulud kokku	12 122 365	13 649 571	13 732 598	13 864 124	13 996 965	14 131 135
Antavad toetused tegevuskuludeks	403 403	559 682	550 000	550 000	550 000	550 000
Muud tegevuskulud	11 718 962	13 089 889	13 182 598	13 314 124	13 446 965	13 581 135
sh personalikulud	7 088 006	8 187 467	8 269 342	8 352 035	8 435 555	8 519 911
sh majandamiskulud	4 597 949	4 834 907	4 883 256	4 932 089	4 981 410	5 031 224
sh alates 2012 sõlmitud katkestamatud kasutusrendimaksud						
sh muud kulud	33 007	67 515	30 000	30 000	30 000	30 000
Põhitegevuse tulem	1 149 828	577 743	911 722	1 250 003	1 567 418	1 778 404
Investeeringitegevus kokku	-2 448 689	-2 625 915	-3 840 370	-2 283 622	-1 924 396	-1 193 077
Põhivara müük (+)	44 533	50 000	250 000	50 000	50 000	50 000
Põhivara soetus (-)	-3 114 328	-3 378 316	-4 565 020	-1 540 000	-1 310 000	-700 000
sh projektide omaosalus	-2 195 165	-2 270 964	-2 919 049	-1 240 000	-1 310 000	-700 000
Põhivara soetuseks saadav sihtfinantseerimine (+)	919 163	1 168 276	1 695 971	350 000	50 000	0
Põhivara soetuseks antav sihtfinantseerimine (-)	-245 116	-240 000	-875 667	-840 667	-389 000	-209 000
Osaluste ning muude aktsiate ja osade müük (+)	0	0				
Osaluste ning muude aktsiate ja osade soetus (-)	0	-160 000	-120 000			
Tagasilaekuvad laenud (+)	0	0				
Antavad laenud (-)	0	0				
Finantstulud (+)	386	150				
Finantskulud (-)	-53 327	-66 025	-225 654	-302 955	-325 396	-334 077
Eelarve tulem	-1 298 862	-2 048 172	-2 928 649	-1 033 619	-356 978	585 327
Finantseerimistegevus	515 369	1 707 375	2 704 354	774 338	299 824	-544 814
Kohustiste võtmine (+)	1 009 567	2 450 040	3 664 716	2 030 667	1 649 000	909 000
Kohustiste tasumine (-)	-494 198	-742 665	-960 362	-1 256 329	-1 349 176	-1 453 814
Likviidsete varade muutus (+ suurenemine, - vähenemine)	-1 031 396	0	-224 294	-259 281	-57 154	40 513
Nõuete ja kohustiste saldode muutus kokku (+ /-)	-247 903	340 797	0	0	0	0
sh nõuete muutus (- suurenemine/ + vähenemine)						
sh kohustiste muutus (+ suurenemine/ - vähenemine)						
Likviidsete varade suunamata jääk aasta lõpuks	550 273	550 273	325 979	66 698	9 544	50 056
Võlakohustised kokku aasta lõpu seisuga	6 122 628	7 830 002	10 534 357	11 308 695	11 608 519	11 063 706
sh üle 1 a perioodiga mittekatkestatav kasutusrent (konto 913100), sihtfinantseerimise kohustised (konto 253550), saadud ettemaksud (kontogrupp 2038)						
sh kohustised, mille võrra võib ületada netovõlakoormuse piirmäär	0	0				
Netovõlakoormus (eurodes)	5 572 355	7 279 729	10 208 378	11 241 997	11 598 976	11 013 649
Netovõlakoormus (%)	42,0%	51,2%	69,7%	74,4%	74,5%	69,2%
Netovõlakoormuse ülemmäär (eurodes)	11 498 277	11 381 851	11 715 456	12 500 032	14 106 762	14 227 230
Netovõlakoormuse individuaalne ülemmäär (%)	86,6%	80,0%	80,0%	82,7%	90,6%	89,4%
Vaba netovõlakoormus (eurodes)	5 925 922	4 102 122	1 507 078	1 258 034	2 507 786	3 213 581

Strateegia kohaselt täidab Lääne-Nigula vald põhitegevuse tulemi kriteeriumi, mis peab olema aasta lõpu seisuga positiivne. Netovõlakoorumus on aasta aastalt kasvanud ning jõuab 2025. aastal lubatud 75% piirmäära lähedale juhul, kui kõik investeeringud viiakse ellu ning plaanitud laenud võetakse välja.

Eelolevate aastate suurimaks väljakutseks on prognoositud põhitegevuse tulemi saavutamine kuna inflatsiooni surve kuludele on suur kuid teisalt mitmete tulukirjete suurenevad tõenäoliselt vähe (tasandus- ja toetusfond, maamaks).

Tulumaksu suurenemist planeeritakse aastatel 2023-26 vastavalt 5%, 5%, 4% ja 3%. Tulu kasv kaupade ja teenuste müügist on planeeritud optimistlikuna, 6-7% aastas ning see vaadatakse üle aastaeelarve koostamise käigus.

Suurima küsimärgiga praeguses prognoosis on see kas personali- ja majandamiskulusid õnnestub hoida prognoositud raamides (kulude kasv 1% aastas) — ilma konkreetsete kokkuhoiumeetmeteta see tõenäoliselt ei õnnestu.

Kulude suurenemine toimub ka intressimaksetes, seda nii EURIBOR-i kasvu kui ka laenu jäägi kasvu tõttu. Käesoleval ajal on EURIBOR ca 1%, eeldatakse, et see tõuseb veel samapalju ning koos laenude riskimarginaaliga on intressiks planeeritud 2,9%.

Investeeringute kava

- Investeeringuid tehakse järgides piirkondade ja kogukondade tasakaalustatud arengu põhimõtet, võetud kohustusi, seni tehtud investeeringuid ja arvestades arengukava ning mõju teenuste pakkumisele.
- Kehtivat rahastamisotsust omavad projektid viiakse ellu esmajärjekorras.
- Ei ole teada, mis meetmed võivad erakorraliselt või tulevikus avaneda. Kui eraldatakse meetmest lisaraha, siis eraldatakse see projektidele: a) kus on kehtiv rahastusotsus, b) mis on ettenähtud järgnevatel aastatel, aga mille iseloom võimaldab projekti tõstmise varasemaks; c) eelistatud on energiasäästu suunatud projektid, uute elanike valda toomisele suunatud projektid, erinevate ettekirjutuste ja keskkonnanõuete täitmiseks suunatud projektid, samuti projektid, mis on suunatud avariolukorra vältimiseks.
- Kui erinevatest projektimeetmetest õnnestub saada täiendavaid toetusi investeeringuteks, siis lisatakse need kavasse sellekohase eraldi otsusega strateegia korralise iga-aastase üle vaatamise käigus.
- Investeeringud objektide lõikes on toodud tabelites allpool. Investeeringute katteallikaks on üldjuhul laen kuid 2023. aastal planeeritakse katteallikaks ka Nõva kruntide müüki summas 200 tuhat eurot. Planeeritakse investeeringut OÜ Oru Kultuurisaali osakapitali suurendamiseks summas 120 tuhat eurot, mida ühing kasutab heli- ja valgustehnika ning muu etendusinventari ostmiseks.

Tabel. Investeeringute kava 2023-2026, põhivara soetused objektide lõikes

INVESTEERINGUD																	
TA	Nimetus	2022 prognoos			2023 EA strateegia				2024 EA strateegia			2025 EA strateegia			2026 EA strateegia		
		Allikas		Kokku invest.	Allikas			Kokku invest.	Allikas		Kokku invest.	Allikas		Kokku invest.	Allikas		Kokku invest.
		Laen	Toetus		Laen	Vara müük	Toetus		Laen	Toetus		Laen	Toetus		Laen	Toetus	
	ÜLDKOKKUVÕTE	2 610 040	1 168 276	3 778 316	3 664 716	200 000	1 695 971	5 560 687	2 030 667	350 000	2 380 667	1 649 000	50 000	1 699 000	909 000	0	909 000
PÕHIVARA SOETUS:																	
	Üldine ja jaotatavad kulud																
04	Teed, teemaade väljaost	534 462	25 000	559 462	500 000			500 000	450 000		450 000	500 000		500 000	500 000		500 000
09	Asutuste väikeinvesteeringud	200 000		200 000	150 000			150 000	150 000		150 000	150 000		150 000	150 000		150 000
04	Arendusprojektid, üldine	20 000		20 000													
09	Koolide õppevara	20 000		20 000	20 000			20 000	20 000		20 000	20 000		20 000	20 000		20 000
01	Vallamaja ventilatsioon ja soojustamine	50 000		50 000	304 949		505 051	810 000				0					
01	Autode väljaost				30 000			30 000									
06	Tänavavalgustus	30 000		30 000	30 000			30 000	30 000		30 000	30 000		30 000	30 000		30 000
05	Jäätmekäitlus	20 000		20 000													
08	Räagu-Rannaküla kergliiklustee		500 000	500 000													
	Taebla																
09	Taebla Kooli võimla	64 080	93 000	157 080	181 100		161 820	342 920									
09	Taebla vana kool (katus)	20 000	100 000	120 000													
06	Tänavavalgustus	37 926		37 926													
08	Taebla ja Nigula mänguväljakud	15 000		15 000													
09	Taebla Lasteaia lisarühm	28 000		28 000													
09	Taebla lasteaia aed	20 000		20 000	20 000			20 000									
	Risti																
06	Risti bussijaam, bussipaviljonid 6 tk	16 997	33 003	50 000													
09	Risti Põhikool	17 200	0	17 200													
09	Risti põhikooli ventilatsioon	10 000		10 000													
09	Risti lasteaed	30 000		30 000													
09	Risti Lasteaia laiendus (projekteerimine+vent)	50 000		50 000								400 000		400 000			
06	Ristil maa väljaost, Sireli tn. arendus				70 000		37 100	107 100									
	Palivere																
09	Palivere Põhikool koos spordihoonega	100 000		100 000	100 000		100 000	200 000	50 000	150 000	200 000						
09	Palivere lasteaiad	10 000		10 000													
08	Palivere staadion	331 755		331 755													
08	Palivere staadioni kastmissüsteem	10 000		10 000													
08	Palivere Turismi- ja Tervisespordikeskus				225 000		275 000	500 000									

INVESTEERINGUD

TA	Nimetus	2022 prognoos			2023 EA strateegia				2024 EA strateegia			2025 EA strateegia			2026 EA strateegia		
		Allikas		Kokku invest.	Allikas			Kokku invest.	Allikas		Kokku invest.	Allikas		Kokku invest.	Allikas		Kokku invest.
		Laen	Toetus		Laen	Vara müük	Toetus		Laen	Toetus		Laen	Toetus		Laen	Toetus	
	Oru																
09	Oru Kooli rekonstrueerimine											200 000		200 000			
09	Oru kooli moodulid				200 000			200 000									
10	Oru Hooldekodu	15 500		15 500													
09	Linnamäe Lasteaed (uus rühm+saal)	10 000		10 000	200 000			200 000									
	Kullamaa																
09	Kooli võimla rek	2 446	22 014	24 460													
09	Kullamaa kooli võimla				100 000			100 000		350 000		350 000					
01	Kullamaa OV küttesüsteem	54 000		54 000													
	Martna																
01	Martna Osavallavalitsus	10 000		10 000					10 000		10 000						
09	Martna Põhikool	38 640		38 640	358 000		567 000	925 000									
08	Martna spordihoone katuse remont	37 024		37 024	30 000			30 000	0								
06	Munitsipaalpinnad	6 090	33 910	40 000					30 000		30 000						
	Noarootsi																
09	Noarootsi Kool	30 343		30 343													
08	Ramsi Neeme puhkeala	10 000		10 000													
10	Sotsiaalelupinnad	50 000		50 000					100 000		100 000						
04	Arendusprojektid	52 000		52 000													
04	Õsterby sadam	61 000	14 000	75 000	20 000			20 000									
04	Hara sadam	160 000	38 000	198 000													
01	Pürksi teeninduskeskus				100 000			100 000									
01	Noarootsi teeninduskeskus	30 000		30 000													
08	Rannarootsi teemapargi rajamine Õsterby sadamasse								50 000	150 000	200 000						
08	Noarootsi jalgpalliväljak				80 000			80 000									
	Nõva																
09	Nõva Kool	6 695		6 695													
04	Nõva sadam	61 806	248 425	310 231		200 000		200 000									
06	Mõisapõlu DP											10 000		10 000			
	KOKKU	2 270 964	1 107 352	3 378 316	2 719 049	200 000	1 645 971	4 565 020	1 240 000	300 000	1 540 000	1 310 000	0	1 310 000	700 000	0	700 000

Tabel. Investeeringute kava 2023-2026 – sihtfinantseerimine ja osakapitali tõstmine

		INVESTEERINGUD															
TA	Nimetus	2022 prognoos			2023 EA strateegia				2024 EA strateegia			2025 EA strateegia			2026 EA strateegia		
		Allikas		Kokku invest.	Allikas			Kokku invest.	Allikas		Kokku invest.	Allikas		Kokku invest.	Allikas		Kokku invest.
Laen	Toetus	Laen	Vara müük		Toetus	Laen	Toetus		Laen	Toetus		Laen	Toetus		Laen	Toetus	
SIHTFINANTSEERIMINE PÕHIVARA SOETUSEKS:																	
08	Pikamae haldamise investeeringud	40 000		40 000	40 000			40 000		40 000	40 000		40 000				
08	Investeeringu toetused korra alusel	20 000		20 000	20 000			20 000		20 000	20 000		20 000		20 000	20 000	20 000
08	Kaasav eelarve	80 000		80 000	80 000			80 000		80 000	80 000		80 000		80 000	80 000	80 000
06	Hajaasustus	39 076	60 924	100 000	80 000		50 000	130 000	80 000	50 000	130 000	80 000	50 000	130 000	80 000		80 000
06	ÜVK arendamise kava				605 667			605 667	570 667		570 667	119 000		119 000	29 000		29 000
	KOKKU	179 076	60 924	240 000	825 667		50 000	875 667	790 667	50 000	840 667	339 000	50 000	389 000	209 000	0	209 000
OSAKAPITALI TÕSTMINE:																	
08	Oru kultuurisaali ehitustööde lõpetamine	160 000		160 000													
08	Oru kultuurisaali heli- ja valgustehnika (osakapitali tõstmine)				120 000			120 000									
	KOKKU	160 000	0	160 000	120 000	0	0	120 000	0	0	0	0	0	0	0	0	0

Tabel. Investeeringute kava 2023-2026 tegevusvaldkondade lõikes (põhivara soetus ja põhivara sihtfinantseerimine)

INVESTEERINGUD																	
TA	Nimetus	2022 prognoos			2023 EA strateegia				2024 EA strateegia			2025 EA strateegia			2026 EA strateegia		
		Allikas		Kokku invest.	Allikas			Kokku invest.	Allikas		Kokku invest.	Allikas		Kokku invest.	Allikas		Kokku invest.
		Laen	Toetus		Laen	Vara müük	Toetus		Laen	Toetus		Laen	Toetus		Laen	Toetus	
PÕHIVARA SOETUS:																	
01	Üldised valitsussektori teenused	144 000		144 000	434 949		505 051	940 000	10 000		10 000						
04	Majandus	889 268	325 425	1 214 693	520 000	200 000		720 000	450 000		450 000			500 000		500 000	500 000
05	Keskkonnakaitse	20 000		20 000													
06	Elamu- ja kommunaalmajandus	91 013	66 913	157 926	100 000		37 100	137 100	60 000		60 000		40 000		40 000	30 000	30 000
08	Vaba aeg, kultuur, religioon	403 779	500 000	903 779	335 000		275 000	610 000	50 000	150 000	200 000						
09	Haridus	657 404	215 014	872 418	1 329 100		828 820	2 157 920	570 000	150 000	720 000		770 000		770 000	170 000	170 000
10	Sotsiaalne kaitse	65 500		65 500					100 000		100 000						
	KOKKU	2 270 964	1 107 352	3 378 316	2 719 049	200 000	1 645 971	4 565 020	1 240 000	300 000	1 540 000	1 310 000	1 310 000	700 000	700 000	700 000	700 000
SIHTFINANTSEERIMINE PÕHIVARA SOETUSEKS:																	
06	Elamu- ja kommunaalmajandus	39 076	60 924	100 000	685 667		50 000	735 667	650 667	50 000	700 667		199 000	50 000	249 000	109 000	109 000
08	Vaba aeg, kultuur, religioon	140 000		140 000	140 000			140 000	140 000		140 000		140 000		140 000	100 000	100 000
	KOKKU	179 076	60 924	240 000	825 667		50 000	875 667	790 667	50 000	840 667	339 000	50 000	389 000	209 000	209 000	209 000

Informatsioon eelarvestrateegia perioodiks kavandavatest kohalike maksude ja maamaksu muudatustest

Kohalik omavalitsus kehtestab maamaksu määra igal aastal. 2020.a määrad ühtlustati ning need on alljärgnevad:

Tabel. Lääne-Nigula valla maamaksu piirkonna hinnatsoon ja maamaksumäärad (%)

Piirkond	Hinnatsoon	Haritav ja looduslik rohumaa (%)	Ülejäänud külvikud (%)
Kullamaa	H0342001	2	2,5
Martna	H0411002	2	2,5
Martna	H0452001	2	2,5
Rehemäe	H0518003	2	2,5
Noarootsi	H0520001	2	2,5
Noarootsi	H0520002	2	2,5
Nõva	H0531001	2	2,5
Nõva	H0531002	2	2,5
Oru	H0552001	2	2,5
Oru	H0552002	2	2,5
Oru	H0552003	2	2,5
Risti	H0680001	2	2,5
Risti	H0680002	2	2,5
Risti	H0680003	2	2,5
Taebla	H0776001	2	2,5
Taebla	H0776002	2	2,5
Taebla	H0776003	2	2,5
Taebla	H0776004	2	2,5

Lääne-Nigula vald saab kogu omavalitsuse territooriumist 75% ulatuses maamaksu, 1% pindalast on kaetud soodustustega ning 24% on maksuvabastustega maa-alad.

Kohalike maksude seadus § 5 annab omavalitsusele õiguse kehtestada omavalitsusele järgnevaid kohalikke makseid:

- 1) reklaamimaks;
- 2) teede ja tänavate sulgemise maks;
- 3) mootorsõidukimaks
- 4) loomapidamismaks;
- 5) lõbustusmaks;
- 6) parkimistasu.

Lääne-Nigula vallas kehtib kaks Noarootsi Vallavolikogu poolt kehtestatud maksu: 1) parkimistasu ja 2) teede sulgemise maks. Parkimistasu küsitakse Österby sadama parkimisalal ning parkimistasu määr mootorsõiduki (v.a buss) on 5 eurot päev ning bussil 10 eurot päev. Teede ja tänavate sulgemise maksu maksuobjektiks on endise Noarootsi valla territooriumil üldkasutatava tee, tänava, väljaku, parkla, pargi, puhkeala või selle osa sulgemine demonstratsioonide, rongkäikude ja muude ürituste korraldamiseks, samuti ehitus- või remonditöödeks. Maksumäärad on järgnevad: 1) asfaltkattega teed – 65 eurot ööpäev, 2) kruusakattega teed – 45 eurot ööpäev, 3) parkimisalas asuva platsi puhul – 65 eurot ööpäevas.

Lääne-Nigula valla tütarettevõtted ja sõltuvad üksused

Lääne-Nigula vald omab osalust 8 ühingus, all olev tabel annab sellest ülevaate.

Jrk.nr	Üksuse nimetus	Lääne-Nigula valla osaluse määr, %
1.	AS Lääne-Nigula Varahaldus	100%
2.	SA Põhja-Läänemaa Turismi- ja Spordiobjektide Halduskeskus	100%
3.	OÜ Maali Üürimaja	50,9996079%
4.	OÜ Lääne-Nigula Hooldekodud	100%
5.	OÜ Oru Kultuurisaal	100%
6.	OÜ Noarootsi Soojus	100%
7.	AS Haapsalu Veevärk	30,9378%
8.	AS Matsalu Veevärk	4,85666%

Eelarvestrateegias tuleb KOFS § 20 lg 3 kohaselt anda ülevaade sõltuvate üksuste arvnäitajatest, mis on vajalikud põhitegevuse tulemi ja netovõlakoormuse määra arvutamiseks.

KOFS § 2, p. 9 kohaselt on sõltuv üksus – raamatupidamise seaduses mõistes kohaliku omavalitsuse üksuse otsese või kaudse valitseva mõju all olev üksus, kes on saanud kohaliku omavalitsuse üksuselt, riigilt, muult avalikult õiguslikult juriidiliselt isikult või eelnimetatud isikute valitseva mõju all olevatelt isikutelt üle poole tuludest või kes on saanud toetust või renditulu kohaliku omavalitsuse üksuselt ja nende valitseva mõju all olevatelt üksustelt rohkem kui 10 protsenti vastava aasta põhitegevuse tuludest.

31.12.2021. a. seisuga olid sõltuvateks üksusteks SA Põhja-Läänemaa Turismi- ja Spordiobjektide Halduskeskus (SA PLTSH) ja OÜ Oru Kultuurisaal.

Sõltuvate üksuste eelarvestrateegiad

SA Põhja-Läänemaa Turismi- ja Spordiobjektide Halduskeskus

Tabel. SA Põhja-Läänemaa Turismi- ja Spordiobjektide Halduskeskus eelarvestrateegia 2023-2026

SA Põhja-Läänemaa Turismi- ja Spordiojektide Halduskeskus	2021 täitmine	2022 eeldatav täitmine	2023 eelarve	2024 eelarve	2025 eelarve	2026 eelarve
Põhitegevuse tulud kokku (+)	139 824	45 400	50 500	55 000	60 000	64 000
sh saadud tulud kohalikul omavalitsuselt	23 000	28 000	30 000	32 000	35 000	36 000
sh alates 2012 sõlmitud katkestamatud kasutusrendimaksed						
sh saadud tulud muudelt arvestusüksusesse kuuluvatelt üksustelt						
Põhitegevuse kulud kokku (+)	114 562	45 000	50 000	53 420	58 228	62 886
sh tehingud kohaliku omavalitsuse üksusega						
sh tehingud muude arvestusüksusesse kuuluvate üksustega						
sh alates 2012 katkestamatud kasutusrendimaksed (arvestusüksusesse mitte kuuluvatele üksustele)						
Põhitegevustulem	25 262	400	500	1 580	1 772	1 114
Investeermistegevus kokku (+/-)	-79 016	-5 638	-500	-1 580	-1 772	-1 114
Eelarve tulem	-53 754	-5 238	0	0	0	0
Finantseerimistegevus (-/+)	0					
Likviidsete varade muutus (+ suurenemine, - vähenemine)		-5 238				
Nõuete ja kohustuste saldode muutus (tekkepõhise e/a korral) (+/-)	53 754					
Likviidsete varade suunamata jääk aasta lõpuks	5 384	146	146	146	146	146
Võlakohustused kokku aasta lõpu seisuga		0	0	0	0	0
sh kohustused, mille võrra võib ületada netovõlakooormuse piirmäär (arvestusüksuse väline)						
sh võlakohustused (arvestusüksuse sisene)						
sh muud võlakohustused, mis kajastuvad ka KOV bilansis						
Netovõlakooormus (eurodes)	0	0	0	0	0	0
Netovõlakooormus (%)	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%

Sihtasutusel on eelarvestrateegia perioodil mitmeid investeeringuid: kunstlume tootmise süsteem, lumepark, tõstuki soetus, staadion, mänguväljakud, seikluspark, kergliiklustee 1,5 km, juurdesõidutee ja parkla mustkate. Need investeeringud plaanitakse katta Kultuuriministeeriumi ja Lääne-Nigula valla sihtotstarbelistest toetustest. Investeermistegevus on strateegias näidatud netosummana, (st. investeeringusummat on vähendatud toetuse võrra) ja seetõttu kajastuvad nimetatud real omavahenditest tehtavad investeeringud.

Lääne-Nigula vald eraldab sihtasutusele iga aastast sihtotstarbelist tegevustoetust (2022. aastal on summa 28 000 eurot) ning selle eest tohib katta ühe hooldustöötaja palgakulu, suusa- ja terviseradade hoolduse ning projektikuluid.

OÜ Oru Kultuurisaal

Tabel. OÜ Oru Kultuurisaali eelarvestrateegia 2023-2026

OÜ Oru Kultuurisaal	2021 täitmine	2022 eeldatav täitmine	2023 eelarve	2024 eelarve	2025 eelarve	2026 eelarve
Põhitegevuse tulud kokku (+)	55 770	60 000	70 000	72 000	75 000	78 000
sh saadud tulud kohaliku omavalitsuselt		26 000	36 000	36 000	38 000	38 000
<i>sh alates 2012 sõlmitud katkestamatud kasutusrendimaksud</i>		24 000	24 000	25 200	25 200	26 400
sh saadud tulud muudelt arvestusüksusesse kuuluvatelt üksustelt						
Põhitegevuse kulud kokku (+)	3 531	60 000	70 000	72 000	75 000	78 000
sh tehingud kohaliku omavalitsuse üksusega						
sh tehingud muude arvestusüksusesse kuuluvate üksustega						
<i>sh alates 2012 katkestamatud kasutusrendimaksud (arvestusüksusesse mitte kuuluvatele üksustele)</i>						
Põhitegevustulem	52 239	0	0	0	0	0
Investeeringustegevus kokku (+/-)		0	0			
Eelarve tulem	52 239	0	0	0	0	0
Finantseerimistegevus (-/+)	20					
Likviidsete varade muutus (+ suurenemine, - vähenemine)						
Nõuete ja kohustuste saldode muutus (+/-)	-52 259					
Likviidsete varade suunamata jääk aasta lõpuks	7 981	7 981	7 981	7 981	7 981	7 981
Võlakohustused kokku aasta lõpu seisuga		0	0	0	0	0
sh kohustused, mille võrra võib ületada netovõlakooormuse piirmäär (arvestusüksuse väline)						
sh võlakohustused (arvestusüksuse sisene)						
sh muud võlakohustused, mis kajastuvad ka KOV bilansis						
Netovõlakooormus (eurodes)	0	0	0	0	0	0
Netovõlakooormus (%)	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%

Oru kultuurisaali ehitustööd said valmis 2022. aasta I poolaastal ning hoone avati kultuuriürituste korraldamiseks. 2022. aastal rendib vald ühingult ruume ürituste tarbeks 24 tuhande euro eest aastas. Samuti toetatakse ühingat sihtfinantseeringuga 26 tuhande euro ulatuses. Kultuurisaal on oma eelarvestrateegias eeldanud nimetatud summade kasvu kuid lõplik valla poolne finantseering selgub eelarve koostamise protsessis. Investeeringustegevuse rida on näidatud netosummana (tulu miinus kulu). 2022. aastal investeeris vald ühingusse 160 tuhat eurot, mille eest ühing tasus ehitustegevusega seotud kulusid. Järgmiseks, 2023. aastaks taotleb ühing vallalt 120 tuhat eurot investeeringuteks heli- ja valgustehnikasse. Laene OÜ-l Oru Kultuurisaal ei ole.

Muude üksuste finantsnäitajad

OÜ Lääne-Nigula Hooldekodud

OÜ Lääne-Nigula Hooldekodud võttis 2021. aasta lõpul Swedbankilt laenu 525 tuhat eurot ja 2022. aastal veel täiendavalt 80 tuhat eurot, mille eest ühing renoveeris Oru hooldekodu hoone. Lisaks sellele võttis ühing AS-lt Lääne Nigula Varahaldus 200 tuhat eurot lühiajalist likviidsuslaenu, et katta ajaliselt erinevasse perioodi langevate tulude laekumise (käibemaksu tagastamine, toetus Riigi Tugiteenuste Keskusest) ja teisalt ehitusarvete tasumisega seotud finantseerimisvajadust.

Hooldekodu teenust osutab seni vald kuid ühing rendib enda poolt renoveeritud hoonet vallale hooldekodu teenuse osutamiseks. Edaspidi planeeritakse, et ühing võtab hooldekoduteenuse osutamise vallalt üle enda kanda.

Hooldekoduteenus planeeritakse isemajandavana (tulud katavad ära kõik kulud). 2025. aastal planeerib ühing omandada Risti hooldekodu moodulid, ostes need jääkväärtusega liisingettevõttelt välja (praegu on moodulite rentnikuks vald). Välja arvatud moodulite väljaost, ühing rohkem investeeringuid ja pangalaene võtta ei planeeri.

Ühingat ei ole kantud sõltuva üksusena eelarvestrateegia koondtabelisse kuna 2021. aastal ta nendele kriteeriumidele ei vastanud. 2022. aastal võib ettevõtte tõenäoliselt osutada sõltuvaks üksuseks ning sealt edasi, alates 2023. aastast tõenäoliselt muutuda jällegi mitte sõltuvaks üksuseks.

AS Lääne-Nigula Varahaldus

Aktsiaseltsi puhul on tegu mitte sõltuva üksusega ehk turul iseseisvalt teenuseid osutava ettevõttega. Ettevõtte planeerib investeeringuid järgnevalt:

Investeeringud, EUR

2022.a.	2023.a.	2024.a.	2025.a.	2026.a.
125 000	50 000	50 000	50 000	50 000

2022. aastal on planeeritud investeeringuteks: Noarootsi katlamaja (30 000), Pargi tn. 6 maja remont (15 000), Papli tn 4 maja remont (15 000), Martna katlamaja kaasajastamine (10 000) ning masinapargi täiendamine ja uuendamine (55 000). Samuti soetas ettevõtte 2022. aastal kapitalirendiga minikopp-laaduri summas 95 tuhat eurot.

2023-2024 planeeritakse renoveerida Noarootsi katlamaja summas 70 tuhat eurot ja teha muid investeeringuid summas 30 tuhat eurot.

2025-2026 aastal planeeritakse renoveerida Linnamäe katlamaja summas 70 tuhat eurot ja teha muid investeeringuid summas 30 tuhat eurot. Laene ettevõttel ei ole. Ülalnimetatud investeeringud planeerib ettevõtte teha omavahenditest.

OÜ Noarootsi Soojus

OÜ Noarootsi Soojus majandustegevus planeeritakse ühendada AS-ga Lääne-Nigula Varahaldus. Ühinemine leiab tõenäoliselt aset 2022. aasta lõpus. Ühing ei ole valla jaoks sõltuv üksus.

Maali Üürimaja OÜ

Osaühingu puhul on tegu mitte sõltuva üksusega ehk turul iseseisvalt teenuseid osutava ettevõttega. Ettevõtte ei planeeri eelarvestrateegia perioodil investeeringute tegemist, vaid soovitakse hoida olemasolev vara korras ja nähakse selleks ette tavapäraseid kulutused. Eelarvestrateegia perioodil vajavad ettevõttel refinantseerimist mitmed laenud: a) Investeeringute Hoolduse OÜ-le summa 866 tuhat eurot tähtaeg 31.12.2025; b) SEB pangale, summa 242 tuhat eurot, tähtaeg 6.1.2025, c) Läänevara OÜ-le, summa 90 tuhat eurot, tähtaeg 31.12.2022.

Ettevõtte jooksvat tulud ei kata ära kulusid. Aastatel 2023-2026 prognoositav EBITDA jääb vahemikku 45-50 tuhat eurot aastas, samas kui prognoositav intressikulu on 66 tuhat eurot. Refinantseerimisega lähevad laenud tõenäoliselt kallimaks. Lisaks sellele planeerib ettevõtte laenu võtmist 2023. aastal 4 tuhat eurot, 2024. aastal 11 tuhat eurot ja 2025. aastal 14 tuhat eurot. Vald võiks kaaluda sellest investeeringust väljumist juhul, kui lepingud seda võimaldavad. (Kahe osaniku poolt on kokku põhikapitaliks investeeritud ca 40 tuhat eurot).

Eelarvestrateegia koos sõltuvate üksustega 2023-2026

Koondeelarvestrateegia on eelarveprognoos koos sõltuvate üksustega (Oru Kultuurisaal OÜ ja SA Põhja-Läänemaa Turismi- ja Spordiobjektide Halduskeskus).

Tabel. Lääne-Nigula valla koondeelarvestrateegia koos sõltuvate üksustega 2023-2026

Arvestusüksus (nimi)	2021 täitmine	2022 eeldatav täitmine	2023 eelarve	2024 eelarve	2025 eelarve	2026 eelarve
Põhitegevuse tulud kokku	13 444 786	14 278 714	14 698 820	15 173 127	15 644 389	15 996 624
Põhitegevuse kulud kokku	12 217 458	13 700 571	13 786 598	13 921 544	14 057 193	14 198 021
<i>sh alates 2012 sõlmitud katkestamatud kasutusrendimaksed</i>	0	-24 000	-24 000	-25 200	-25 200	-26 400
Põhitegevustulem	1 227 329	578 143	912 222	1 251 583	1 587 196	1 798 604
Investeeringustegevus kokku	-2 527 705	-2 631 553	-3 840 870	-2 285 202	-1 926 168	-1 194 191
Eelarve tulem	-1 300 377	-2 053 410	-2 928 649	-1 033 619	-338 973	604 413
Finantseerimistegevus	515 389	1 707 375	2 704 354	774 338	299 824	-544 814
Likviidsete varade muutus (+ suurenemine, - vähenemine)	-1 031 396	-5 238	-224 294	-259 281	-39 148	59 599
Nõuete ja kohustuste saldode muutus (+/-)	-246 408	340 797	0	0	0	0
Likviidsete varade suunamata jääk aasta lõpuks	563 638	558 400	334 106	74 825	35 676	95 275
Võlakohustused kokku aasta lõpu seisuga	6 122 628	7 830 002	10 534 357	11 308 695	11 608 519	11 063 706
<i>sh kohustused, mille võrra võib ületada netovõlakoormuse piirmäär (arvestusüksuse väline)</i>	0	0	0	0	0	0
Netovõlakoormus (eurodes)	5 558 990	7 271 602	10 200 251	11 233 870	11 572 843	10 968 430
Netovõlakoormus (%)	41,3%	50,9%	69,4%	74,0%	74,0%	68,6%
Netovõlakoormuse ülemmäär (eurodes)	12 273 287	11 422 971	11 759 056	12 263 832	14 057 962	14 177 631
Netovõlakoormuse ülemmäär (%)	91,3%	80,0%	80,0%	80,8%	89,9%	88,6%
Vaba netovõlakoormus (eurodes)	6 714 297	4 151 369	1 558 805	1 029 961	2 485 119	3 209 201

Planeeritud eelarvestrateegia kohaselt jäädakse laenu piirnõuete raamesse ning põhitegevuse tulem on igal aastal positiivne.